

ALTINCI ÜNİTE-OSMANLI MERKEZ TEŞKİLATI AYT SORULARI

6.1.1. Topkapı Sarayı

1. Osmanlı Devleti'nde hükûmet, ordu ve eyaletlerin yönetimi bütünüyle padişahın uhdesinde, merkezde toplanmıştı. Padişahların ülkeyi yönettikleri merkez ise saraydı. İlk saray Bursa'da inşa edilmiştir.

Osmanlı Devleti'nde ilk sayayı hangi Osmanlı hükümdarı inşa etmiştir?

- A) Osman Bey
- B) I. Murat
- C) Çelebi Mehmet
- D) Orhan Bey
- E) II. Murat

2. Devşirme ve pencik sistemi ile toplanan çocuklar Acemi Ocağı'na gönderilmeden önce, bir seçime tabi tutulurlardı. Bunlar arasında gösterişli, ahlaklı ve zeki olanlar, önce Edirne Sarayı, Galata Sarayı, İbrahim Paşa Sarayı gibi saraylarda sıkı bir eğitimden geçirilirlerdi. Buralarda Türk-İslam âdet ve geleneklerine göre yetiştirilirdi. Aldıkları eğitim sonrasında yetenekli öğrenciler tespit edilerek sarayda bulunan okula alınırldı.

Yukarıda saray okuluna gelinceye kadar ki aşamaları anlatılan bu okul aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Harem
- B) Birun
- C) Enderun
- D) Medrese
- E) Sıbyan Mektebi

3. Enderun Mektebinden yetişenler başta padişahın hizmetkârı olmak üzere, devletin birçok kademesinde görev yaparlardı. Bunlar arasında vezir-i âzamlığa kadar yükselenler olurdu. Kanuni Dönemi'nde sadrazamlık yapmış İbrahim Paşa ile II. Selim ve III. Murad Dönemlerinde sadrazamlık yapmış olan Sokullu Mehmet Paşa en meşhurları idi.

Bu bilgiye göre Enderun aşağıdaki hangi sınıfa eleman yetiştirmiştir?

- A) İlmiye
- B) Seyfiye
- C) Kalemîye
- D) Reaya
- E) Konar-Göçer

6.1.2. Divân-ı Hümâyûn ve Üyeleri

4. Osmanlı Devleti'nde divan her türlü devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı yerd. Bugünkü Bakanlar Kurulu niteliğindeydi. Devletin birinci derecedeki siyasi, adli, askerî, örfî ve mali bütün işleri burada görüşülür, padişahın onayı ile karara bağlanırdı.

Osmanlı Devleti'nde ilk divan hangi dönemde oluşturulmuştur?

- A) Osman Bey
- B) I. Murat
- C) Çelebi Mehmet
- D) Orhan Bey
- E) II. Murat

5. Osmanlı Devleti'nde her türlü devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı yerd. Bugünkü Bakanlar Kurulu niteliğindeydi. Devletin birinci derecedeki siyasi, adli, askerî, örfî ve mali bütün işleri burada görüşülür, padişahın onayı ile karara bağlanırdı.

Yukarıda özelliklerinden bahsedilen kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Divan-ı Hümayun
- B) Seyfiye
- C) Enderun
- D) İlmiye
- E) Medrese

6. Fatih Dönemi'nden itibaren ise Divân toplantıları haftada dört güne indi. Bunun iki günü de arz günü olarak kabul edildi. Yine bu dönemden itibaren Divân'a vezir-i âzamlar başkanlık etti. Padişahlar ise Divân'ın üst tarafında bulunan ve Kasr-ı Adil denen yerden toplantıları takip etti. Böylece padişahlar Divân'da alınan kararları kontrol altında tuttular.

Buna göre;

- I. Fatih'ten itibaren Divan'a padişahlar başkanlık yapmamıştır.
- II. Divan toplantıları padişaha sunulmuştur.
- III. Divan toplantılarını padişah Kasr-ı Adilden takip etmiştir.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız III
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

7. Padişahın en büyük yardımcısı ve mutlak vekili idi. Padişahın mührünü de taşır, her türlü hükûmet işlemlerini padişah adına onaylayarak resmîleştirir idi. Padişah sefere katılmadığı takdirde “Serdar-ı Ekrem” unvanıyla ordunun başında sefere çıkardı. Ayrıca başkentteki düzen ve yönetimden de sorumluydu.

Yukarıda özellikleri anlatılan görevli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şeyhülislam
- B) Yeniçeri Ağası
- C) Veziriazam
- D) Kaptan-ı Derya
- E) Müderris

8. Adalet işlerinden sorumluydu. İlmiye sınıfına mensup olduğundan aynı zamanda medrese işlerine bakar, kadı ve müderrislerin de atamalarını yapardı. Taşrada kadıların çözemediği davaları çözmeye çalışırdı. Fatih Dönemi’nden itibaren Anadolu ve Rumeli olarak sayısı ikiye çıkarılmıştı.

Yukarıda özellikleri verilen görevli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Defterdar
- B) Nişancı
- C) Kazasker
- D) Veziriazam
- E) Kaptan-ı Derya

9. Kalemîye sınıfına mensup olup, her türlü mali işlemlerden sorumluydu. Devlet gelirlerinin dış hazineye teslimi ve bunların harcamaya dönüştürülmesi en önemli görevleriydi. Divân’da iki kişilirdi. Yatırım, para basımı ile ilgili girişimleri ve hazırladığı bütçeyi önce sadrazama sunar, padişah onayı ile de uygulamaya koyardı.

Yukarıda görevleri ve özellikleri verilen görevli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Defterdar
- B) Nişancı
- C) Kazasker
- D) Veziriazam
- E) Kaptan-ı Derya

10. Divân’dan çıkan her türlü ferman ve berata padişahın tuğrasını çekerdi. Yine fethedilen bölgelerdeki arazileri tapu tahrir defterlerine kaydederdi. Tevkiî ya da Tuğraî olarak da bilinirdi. Kanuni Dönemi’nden itibaren tımar sisteminin düzenlenmesi ve dağıtılması görevi de verildi.

Yukarıda özellikleri ve görevleri açıklanan görevli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Defterdar
- B) Nişancı
- C) Kazasker
- D) Veziriazam
- E) Kaptan-ı Derya

11. Kalemîye sınıfına mensubu olup, Divân-ı Hümâyûn'un asli üyesi değillerdi. Divân kâtiplerinin ve kalemlerinin şefi konumundaydılar. XVII. yüzyıl sonlarına kadar nişancıya tabi olarak görev yaptılar. Görevleri, Divân'da kabul edilen fermanlara uygun olarak emirleri yazmak, padişah ve vezir-i âzama gelen mektupları tercüme ettirerek bunlara cevaplar hazırlamaktı.

Yukarıda özellikleri ve görevleri açıklanan görevli Aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Defterdar
- B) Reisülküttap
- C) Şeyhülislam
- D) Müderris
- E) Kazasker

12. Seyfiye sınıfına mensup olup, Kanuni Dönemi'nden itibaren Divân'ın asıl üyesi olmuştur. Denizcilik işlerinden sorumlu en büyük komutan sıfatındaydı. Tersaneye ait işlere bakar, donanma ile ilgili çalışmaları yürütürdü.

Yukarıda özellikleri ve görevleri açıklanan görevli Aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Defterdar
- B) Nişancı
- C) Kazasker
- D) Veziriazam
- E) Kaptan-ı Derya

13. Askerî konularda gerek görüldüğü zaman Divân'a çağrılırdı. Kapıkulu askerlerinin her türlü sorununu Divân'a iletirdi. Aynı zamanda başkent İstanbul'un da güvenliğinden sorumluydu.

Yukarıda özellikleri ve görevleri açıklanan görevli Aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Defterdar
- B) Yeniçeri Ağası
- C) Kazasker
- D) Veziriazam
- E) Kaptan-ı Derya

14. Osmanlı Devleti'nde vergi veren halk reaya olarak adlandırılırken, yöneticiler askeri sınıf olarak adlandırılmıştır. Askeri sınıf üçe ayrılırdı. Seyfiye, ilmiye, kalemîye.

Aşağıdakilerden hangisi seyfiye sınıfı içinde yer almaz?

- A) Vezir
- B) Yeniçeri Ağası
- C) Kazasker
- D) Veziriazam
- E) Kaptan-ı Derya

15. Osmanlı Devleti'nde vergi veren halk reaya olarak adlandırılırken, yöneticiler askeri sınıf olarak adlandırılmıştır. Askeri sınıf üçe ayrılırdı. Seyfiye, ilmiye, kalemiye.

Aşağıdakilerden hangisi kalemiye sınıfı içinde yer almaz?

- A) Defterdar
- B) Nişancı
- C) Reisülküttap
- D) Katip
- E) Kazasker

16. Osmanlı Devleti'nde vergi veren halk reaya olarak adlandırılırken, yöneticiler askeri sınıf olarak adlandırılmıştır. Askeri sınıf üçe ayrılırdı. Seyfiye, ilmiye, kalemiye.

Aşağıdakilerden hangisi ilmiye sınıfı içinde yer almaz?

- A) Müderris
- B) Şeyhülislam
- C) Müderris
- D) Çorbacı
- E) Kazasker

6.2.1. Osmanlı Devleti'nde Yönetim Anlayışı

17. Osmanlı Devleti'nin ilk yıllarında kimin padişah olacağı konusunda belirsizlik söz konusuydu. "Ülke hanedanın malıdır." anlayışı ile padişahın tüm erkek çocuklarının tahta çıkma hakkı bulunuyordu. Dolayısıyla belirli bir veraset sistemi yoktu. Bu durum Osmanlı merkezî otoritesinin zayıflamasına neden olabiliyordu. Bu yüzden "Ülke hükümdarın ve oğullarının malıdır." anlayışı ile devlet merkezîyetçi bir yapıya kavuşturulmak istendi.

"Ülke hükümdarın ve oğullarının malıdır." anlayışı aşağıdaki hangi hükümdar zamanında getirilmiştir?

- A) Osman Bey
- B) I. Murat
- C) Çelebi Mehmet
- D) Orhan Bey
- E) II. Murat

18. Fatih Sultan Mehmet'in Osmanlı Devleti'nin merkezîyetçi yapısını güçlendirmek amacıyla yapmış olduğu uygulamalardan biri de müsadere sistemi oldu. Yüksek derecede görev yapanların ölümleri hâllerinde mallarına el konularak bunların hazineye intikal ettirilmesi sağlandı. Bu şekilde kişisel mal, mülk ve servetin veraset yoluyla belirli ailenin elinde toplanmasına imkân tanınmadı.

Osmanlı tarihinde ilk kez aşağıdakilerden hangisi için uygulanmıştır?

- A) Çandarlı Halil Paşa
- B) Pargalı İbrahim Paşa
- C) Sokollu Mehmet Paşa
- D) Merzifonlu Kara Mustafa Paşa
- E) Nevşehirli Damat İbrahim Paşa

6.2.2. Osmanlı Şehzadeleri ve Sancağa Çıkma Usulleri

19. Şehzadelerin saraydaki eğitim süreci bittikten sonra şehzadelerin sancağa çıkma süreci başladı.

Osmanlı Devleti'nin şehzadeleri sancağa göndermesindeki amaç, şehzadelerin gelecekte hükümdar adayı olmaları vesilesiyle gerekli beceri ve tecrübeyi almalarını sağlamaktı. Bu yüzden şehzadelere yardımcı olmaları için yanlarına tecrübeli şehzade eğitimcileri verilirdi.

Sancak'ta şehzadeye eşlik eden bu eğitimcilerden aşağıdakilerden hangisi isim olarak verilmiştir?

- A) Atabey
- B) Yuğruş
- C) Lala
- D) Tekin
- E) Nişancı

20. Aşağıdakilerden hangisi şehzade sancağı değildir?

- A) İzmit
- B) Bursa
- C) Kefe
- D) Sivas
- E) Amasya